

Spis treści

	Str.	Nb.
Wstęp	V	
Wykaz skrótów	XIX	
Wykaz literatury	XXIII	
Rozdział I. Wprowadzenie do prawa cywilnego	1	1
§ 1. Prawo cywilne	1	1
I. Prawo publiczne i prawo prywatne	1	1
1. Wprowadzenie	1	1
2. Prawo prywatne	2	2
3. Prawo publiczne	3	3
4. Użyteczność wyróżnienia	3	4
II. Gałęzie prawa, kompleksowe regulacje prawne, dyscypliny naukowe i dydaktyczne	4	6
1. Gałęzie prawa	4	6
2. Kompleksowe regulacje prawne	5	7
3. Dyscypliny naukowe i dydaktyczne	5	8
III. Status prawa cywilnego	6	10
1. Metoda regulacji	6	11
2. Przedmiot regulacji	8	15
IV. Zakres prawa cywilnego	8	16
1. Uwagi wstępne	8	16
2. Prawo pracy	9	17
3. Prawo rodzinne	10	18
4. Prawo handlowe	11	19
5. Prawo rolne	13	22
6. Prawo spółdzielcze	13	23
V. Systematyka prawa cywilnego	13	24
1. Uwagi ogólne	13	24
2. Poszczególne działy prawa cywilnego	14	25
3. Inne wyróżnienia zespołów norm cywilnoprawnych	15	31
VI. Zasady prawa cywilnego	16	33
1. Pojęcie	16	33
2. Katalog zasad	16	34
§ 2. Unifikacja i kodyfikacja prawa cywilnego w Polsce	19	39
I. Unifikacja prawa cywilnego	19	39
1. Druga Rzeczpospolita	19	39
2. Okres powojenny	21	42
II. Kodyfikacja prawa cywilnego	23	45
1. Pierwsze próby kodyfikacji	23	45

	Str.	Nb.
2. Uchwalenie Kodeksu cywilnego	24	50
3. Charakter prawny	25	52
4. Zakres	26	53
5. Podział	27	55
6. Forma	27	56
7. Warstwy ideologiczne	27	57
III. Reforma Kodeksu w Rzeczypospolitej Polskiej	28	60
Rozdział II. Źródła prawa cywilnego	31	64
§ 3. Rodzaje źródeł	31	64
I. Uwagi wstępne	32	64
II. Prawo stanowione	32	65
III. Zwyczaje i prawo zwyczajowe	33	66
1. Zwyczaje	33	66
2. Prawo zwyczajowe	35	70
IV. Rola orzecznictwa	36	75
V. Rola nauki	36	76
§ 4. Ważniejsze rodzaje norm i przepisów prawa cywilnego	37	77
I. Uwagi ogólne	37	77
1. Struktura normy prawnej	37	77
2. Norma a przepis prawny	38	79
II. Ważniejsze rodzaje norm prawa cywilnego	39	80
1. Normy bezwzględnie i względnie wiążące oraz semiimperatywne	39	80
2. Normy kompetencyjne	41	84
3. Metanormy	43	87
III. Ważniejsze rodzaje przepisów prawa cywilnego	43	92
1. Definicje legalne	43	92
2. Przepisy odsyłające	44	93
3. Klauzule generalne	44	94
§ 5. Obowiązkiwanie norm prawa cywilnego w zasięgu czasowym i przestrzennym	48	101
I. Obowiązkiwanie norm w zasięgu czasowym	49	101
1. Początek obowiązkiwania	49	101
2. Koniec obowiązkiwania	50	103
II. Prawo intertemporalne	50	104
1. Uwagi ogólne	50	104
2. Zasada nieretroakcji	51	106
3. Kolizje norm nieobjętych zasadą nieretroakcji	52	108
III. Obowiązkiwanie norm prawa cywilnego w zasięgu przestrzennym	55	115
IV. Prawo prywatne międzynarodowe	55	116
Rozdział III. Stosowanie prawa cywilnego	57	118
§ 6. Model stosowania prawa	57	118
I. Model normatywny	57	118
II. Trójczłonowy model stosowania prawa	58	120
§ 7. Ustalenie stanu faktycznego sprawy	58	121
I. Reguły dowodowe	58	121
1. Dowody	58	121
2. Rozkład ciężaru dowodu	59	123
II. Domniemania	60	126

	Str.	Nb.
1. Domniemania faktyczne	60	127
2. Domniemania prawne	60	128
3. Domniemanie dobrej wiary	63	134
4. Moc wiążąca orzeczeń	64	137
§ 8. Ustalenie właściwej normy dla rozstrzygnięcia sprawy	65	138
I. Wykładnia prawa	66	138
1. Uwagi wstępne	66	138
2. Dyrektywy językowe	67	142
3. Dyrektywy systemowe	68	144
4. Dyrektywy funkcjonalne	70	149
5. Wyniki wykładni	72	153
II. Wnioskowanie z norm o normach	72	154
1. Pojęcie	72	154
2. Reguły instrumentalnego nakazu i zakazu	73	155
3. Reguły <i>a fortiori</i>	73	156
4. Analogia z ustawy	74	157
5. Analogia prawa	74	158
III. Związanie sądu w działaniach interpretacyjnych i inferencyjnych	75	159
1. Uwagi wstępne	75	159
2. Nadzór judykacyjny	75	160
3. Zasady prawne	76	161
4. Powszechnie obowiązująca wykładnia	77	164
5. Wskazania wspomagające	78	166
IV. Zbieg norm	79	170
V. Wykładnia prawa wspólnotowego	79	173
1. Reguły wykładni	79	173
2. Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa krajowego	80	174
3. Właściwość sądów	80	175
§ 9. Wiążące ustalenie konsekwencji prawnych stanu faktycznego	81	176
Rozdział IV. Prawo podmiotowe	83	179
§ 10. Pojęcie prawa podmiotowego	83	179
I. Koncepcja prawnonaturalna i system prawny	83	179
1. Prawo podmiotowe i system prawny	83	179
2. Koncepcja umiarkowanego pozytywizmu	83	180
II. Określenie prawa podmiotowego	84	181
1. Stosunek cywilnoprawny	84	181
2. Definicja prawa podmiotowego	85	184
3. Przydatność koncepcji prawa podmiotowego	88	192
III. Uprawnienia	89	196
1. Uwagi ogólne	89	196
2. Roszczenia	90	197
3. Uprawnienia kształtujące	90	200
4. Zarzut	91	201
§ 11. Rodzaje praw podmiotowych	92	202
I. Uwagi wstępne	92	202
II. Prawa bezwzględne i względne	92	203
1. Prawa bezwzględne	92	204
2. Prawa względne	93	206

	Str.	Nb.
3. Prawo podmiotowe w zobowiązaniach realnych	93	207
4. Przyporządkowane prawa bezwzględne	94	209
III. Prawa akcesoryjne i związane	95	210
1. Prawa akcesoryjne	95	211
2. Prawa związane	95	212
IV. Prawa majątkowe i niemajątkowe	95	213
1. Prawa majątkowe	95	214
2. Prawa niemajątkowe	96	215
V. Prawa przenoszalne i nieprzenoszalne	97	216
1. Uwagi wprowadzające	97	216
2. Zbywalność	97	217
3. Dziedziczność	98	229
VI. Prawa tymczasowe	98	220
§ 12. Sposoby nabycia i utraty prawa podmiotowego	99	222
I. Uwagi wstępne	99	222
II. Nabycie pochodne i pierwotne	100	223
1. Nabycie pochodne	100	223
2. Nabycie pierwotne	100	224
III. Następstwo pod tytułem szczególnym i ogólnym	101	227
1. Następstwo pod tytułem szczególnym	101	228
2. Następstwo pod tytułem ogólnym	102	229
IV. Nabycie translatywne i konstytutywne	102	231
1. Nabycie translatywne	103	232
2. Nabycie konstytutywne	103	233
V. Utrata prawa	103	236
1. Uwagi ogólne	103	236
2. Połączenie prawa i obowiązku	104	237
§ 13. Realizacja prawa podmiotowego	104	238
I. Wykonywanie	104	238
II. Nadużycie	105	240
1. Teoria zewnętrzna	105	241
2. Teoria wewnętrzna	106	243
3. Stosowanie instytucji nadużycia prawa podmiotowego	108	247
III. Ochrona	109	249
1. Ochrona sądowa	109	249
2. Pomoc własna	109	251
IV. Kolidzja praw podmiotowych	109	253
Rozdział V. Przedmioty stosunku cywilnoprawnego	111	256
§ 14. Uwagi wstępne	111	256
§ 15. Rzeczy	112	260
I. Pojęcie	112	260
1. Cechy konstytutywne	112	261
2. Wyłączenia	113	262
II. Rzeczy ruchome i nieruchomości	114	266
1. Podstawa podziału	114	266
2. Grunty	115	268
3. Budynki	115	271
4. Części budynków	116	273
5. Księgi wieczyste	116	274

	Str.	Nb.
III. Rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości	116	275
1. Pojęcie	116	275
2. Doniosłość prawna	116	277
IV. Części składowe rzeczy i przynależności	117	278
1. Części składowe	117	278
2. Przynależności	119	282
V. Pożytki	120	285
1. Pojęcie i rodzaje	120	285
2. Konsekwencje prawne	121	289
§ 16. Przedmioty inne niż rzeczy	121	292
I. Przedmioty materialne niebędące rzeczami	122	293
1. Ciecze i gazy	122	294
2. Kopaliny	123	295
3. Zwierzęta w stanie wolnym	123	296
II. Przedmioty niematerialne	123	297
1. Energia	124	298
2. Dobra o charakterze intelektualnym	124	299
3. Dobra osobiste	124	300
4. Pieniądze	124	301
5. Papiery wartościowe	125	302
III. Przedsiębiorstwo	125	303
1. Uwagi wstępne	125	303
2. Pojęcie	126	304
3. Konsekwencje i charakter prawny	127	305
4. Gospodarstwo rolne	129	308
IV. Zbycie przedsiębiorstwa	129	310
1. Uwagi wstępne	129	310
2. Pojęcie zbycia przedsiębiorstwa	130	311
3. Forma	131	312
V. Odpowiedzialność za długi związane z prowadzeniem zbytego przed- siębiorstwa	132	313
1. Uwagi wstępne	132	313
2. Przejęcie długu przez nabywcę przedsiębiorstwa	132	314
3. Solidarna odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa	133	315
§ 17. Majątek i mienie	134	316
I. Majątek	134	316
1. Pojęcie	134	316
2. Sukcesja uniwersalna	135	319
3. Zarząd	136	320
4. Odpowiedzialność	136	321
5. Surogacja	136	322
II. Mienie	137	323
Rozdział VI. Osoby fizyczne	138	326
§ 18. Uwagi ogólne	138	326
I. Podmiotowość człowieka	138	326
1. Podmiot praw	138	326
2. Zdolność prawna	139	327
3. Zdolność do czynności prawnych	139	328

	Str.	Nb.
II. Indywidualizacja osób fizycznych	139	330
1. Nazwisko i imię	140	331
2. Dodatkowe dane osobowe	141	336
3. Stan rodzinny	141	337
4. Płeć	142	339
5. Wiek	142	342
6. Stan cywilny	143	343
7. Księgi stanu cywilnego	144	344
8. Ewidencja ludności	144	346
III. Miejsce zamieszkania	145	348
1. Uwagi ogólne	145	348
2. Osoby pełnoletnie	145	350
3. Dzieci lub podopieczni	146	353
§ 19. Zdolność prawna osób fizycznych	147	354
I. Początek	147	354
1. Urodzenie się dziecka	147	354
2. Status cywilnoprawny <i>nasciturusa</i>	148	356
II. Zakres	150	361
III. Ustanie	151	362
1. Śmierć	151	362
2. Stwierdzenie zgonu	153	367
3. Uznanie za zmarłego	153	368
§ 20. Ochrona dóbr osobistych	154	373
I. Pojęcie i rodzaje	156	373
1. Pojęcie	156	373
2. Typy	158	375
II. Konstrukcja prawna	167	376
III. Przestanki ochrony	168	380
1. Bezprawność	168	380
2. Uchylenie bezprawności	169	382
IV. Środki ochrony	172	387
1. Ustalenie	172	388
2. Zaniechanie	172	389
3. Usunięcie skutków naruszenia	173	390
4. Zadośćuczynienie pieniężne lub zapłata na cel społeczny	173	391
5. Stosunek do ochrony pozakodeksowej	176	397
6. Odszkodowanie	176	398
Rozdział VII. Osoby prawne	177	399
§ 21. Konstrukcja osób prawnych	177	399
I. Pojęcie	177	399
1. Założenia ogólne	177	399
2. Metoda regulacji prawnej	179	401
3. Funkcje	179	404
II. Ogólna regulacja osób prawnych	180	405
1. Uwagi wstępne	180	405
2. Powstanie i rejestry	181	406
3. Nazwa	181	408
4. Siedziba	181	409

	Str.	Nb.
5. Organy	182	410
6. Dobra osobiste	184	415
§ 22. Rodzaje osób prawnych	186	418
I. Państwowe osoby prawne	186	419
1. Skarb Państwa	186	420
2. Inne państwowe osoby prawne	189	429
3. Szczególne zadania ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa	190	434
II. Jednostki samorządu terytorialnego	191	435
1. Gminy	191	436
2. Związki międzygminne	192	437
3. Powiat	192	438
4. Województwo	192	439
III. Korporacyjne i fundacyjne osoby prawne	193	440
1. Korporacyjne	193	441
2. Fundacyjne	193	442
§ 23. Jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną	194	443
I. Uwagi wstępne	194	443
II. Nowa regulacja prawna	195	444
1. Pojęcie	195	444
2. Reżim prawny	196	445
III. Trzeci podmiot prawa cywilnego	198	446
Rozdział VII¹. Konsumenci i przedsiębiorcy	200	447
§ 23 ¹ . Konsumenci	200	447
I. Uwagi wstępne	200	447
II. Pojęcie konsumenta	201	448
§ 23 ² . Przedsiębiorcy	203	450
I. Firma	208	454
Rozdział VIII. Czynności prawne i inne zdarzenia cywilnoprawne	210	456
§ 24. Zdarzenia cywilnoprawne	210	456
I. Pojęcie i skutki	210	456
1. Pojęcie	210	456
2. Skutki	210	458
II. Typy zdarzeń cywilnoprawnych	211	459
1. Podstawa wyróżnienia	211	459
2. Typologia	212	462
§ 25. Pojęcie i postacie czynności prawnych	213	463
I. Pojęcie	213	463
1. Określenie ogólne	213	463
2. Oświadczenie woli	215	465
3. Oświadczenia innego rodzaju	215	466
II. Postacie czynności prawnych	216	468
1. Jednostronne, umowy i uchwały	216	469
2. Zgoda osoby trzeciej	217	472
3. Indywidualnie adresowane	217	473
4. Realne i konsensualne	219	475
5. Między żyjącymi i na wypadek śmierci	220	477
6. Zobowiązujące, rozporządzające i o podwójnym skutku	221	480

	Str.	Nb.
7. Przysparzające	223	485
8. Upoważniające	223	486
9. Kauzalne i abstrakcyjne	223	487
10. Czynności powiernicze	227	494
§ 26. Forma oświadczenia woli	227	495
I. Swoboda formy	228	495
1. Uwagi ogólne	228	495
2. Oświadczenia wyraźne i dorozumiane	229	497
II. Formy szczególne i ich rodzaje	230	500
1. Zwykła forma pisemna	230	501
2. Z datą pewną	233	510
3. Z poświadczeniem podpisu	234	511
4. Akt notarialny	234	512
5. Forma elektroniczna kwalifikowana	235	513
6. Uwagi końcowe	238	514
III. Skutki niedochowania formy	238	516
1. Forma czynności prawnej zastrzeżona pod rygorem nieważności (<i>ad solemnitatem</i>)	239	517
2. Forma czynności prawnej zastrzeżona dla wywołania określonych skutków prawnych (<i>ad eventum</i>)	239	518
3. Forma czynności prawnej zastrzeżona dla celów dowodowych (<i>ad probationem</i>)	239	519
IV. Zakres zastosowania form szczególnych	240	521
1. Forma z mocy ustawy	240	521
2. Forma z mocy umowy	241	527
3. Forma następczych czynności prawnych	242	528
4. Zakres zastosowania elektronicznej formy czynności prawnej	246	531
V. Pismo potwierdzające zawarcie umowy	246	532
§ 27. Wykładnia oświadczeń woli	247	533
I. Uwagi ogólne	247	533
1. Pojęcie wykładni	247	533
2. Ogólne dyrektywy wykładni	248	537
II. Metoda wykładni	250	542
1. Oświadczenia woli składane indywidualnym adresatom	250	543
2. Oświadczenia woli kierowane do nieoznaczonego kręgu od- biorców	251	544
3. Testamenty	252	545
III. Wykładnia oświadczeń woli wyrażonych pisemnie	252	546
1. Uwagi ogólne	252	546
2. Ograniczenia dowodowe	253	552
3. Zasady europejskiego prawa kontraktów	254	555
§ 28. Zdolność do czynności prawnych	254	556
I. Pojęcie	254	556
1. Uwagi ogólne	254	556
2. Osoby prawne	255	557
3. Osoby fizyczne	255	558
II. Brak zdolności do czynności prawnych	256	559
1. Wiek	256	560
2. Ubezważnowolnienie całkowite	256	561
3. Skutki	257	562

	Str. Nb.
III. Ograniczona zdolność do czynności prawnych	258 566
1. Wiek	258 567
2. Ubezwłasnowolnienie częściowe	258 568
3. Skutki	258 570
IV. Pełna zdolność do czynności prawnych	261 576
§ 29. Wady oświadczenia woli	261 577
I. Uwagi ogólne	262 577
II. Brak świadomości lub swobody	262 578
1. Pojęcie	262 578
2. Przymus fizyczny	263 579
3. Zakres podmiotowy	263 580
III. Pozorność	264 581
1. Pojęcie	264 581
2. Skutki pozorności	265 583
3. Pozorność a oświadczenie woli nie na serio, zastrzeżenie po- tajemne i czynności fiducjarne	265 585
IV. Błąd	266 588
1. Pojęcie	266 588
2. Przypadki szczególne	267 591
3. Skutki	268 594
V. Podstęp	268 595
1. Pojęcie	268 595
2. Skutki	269 597
VI. Groźba	270 598
VII. Uchylenie się od skutków prawnych	271 603
Rozdział IX. Treść czynności prawnej	273 606
§ 30. Swoboda kształtowania treści czynności prawnych	273 606
I. Uwagi ogólne	273 606
1. Pojęcie treści czynności prawnej	273 607
2. Zasada swobody kształtowania treści	274 610
3. Wzorec kompetencji generalnej	275 612
II. Ograniczenia	276 615
1. Prawa przyrody	277 616
2. Normy bezwzględnie wiążące	277 617
3. Obejście ustawy	278 618
4. Zasady współżycia społecznego	278 620
III. Skutki naruszenia	279 621
§ 31. Elementy czynności prawnej	280 626
I. Rodzaje	280 626
1. <i>Essentialia negotii</i>	281 627
2. <i>Naturalia negotii</i>	281 628
3. <i>Accidentalialia negotii</i>	281 629
II. Warunek i termin	282 631
1. Warunek	282 632
2. Termin	285 638
Rozdział X. Zawarcie umowy	287 641
§ 32. Założenia ogólne	287 641
I. Konsens	288 642

	Str.	Nb.
1. Pojęcie	288	642
2. Zakres konsensu	288	645
3. Określenie stron	289	648
II. Swoboda zawierania umów	290	649
1. Pojęcie	290	649
2. Ograniczenia	290	651
3. Umowy adhezyjne	291	656
4. Zastępcze oświadczenie woli	292	657
5. Orzeczenie sądowe jako zdarzenie cywilnoprawne	294	661
6. Decyzja administracyjna jako zdarzenie cywilnoprawne	294	662
§ 33. Sposoby zawierania umów	295	663
I. Oferta i jej przyjęcie	296	664
1. Pojęcie oferty	296	664
2. Skutki złożenia oferty	297	668
3. Ustanie stanu związania ofertą	299	669
4. Przyjęcie oferty	301	674
5. Miejsce i czas zawarcia umowy	302	679
II. Negocjacje	303	680
1. Pojęcie	303	680
2. Prowadzenie negocjacji	303	682
3. Zawarcie umowy	304	683
4. List intencyjny	305	685
5. Zaproszenie do zawarcia umowy	306	688
III. Aukcja i przetarg	307	690
1. Uwagi wstępne	307	690
2. Charakter prawny oraz funkcja przetargu i aukcji	307	691
3. Ogłoszenie aukcji albo przetargu	308	693
4. Aukcja	310	697
5. Przetarg	310	699
6. Wadium	312	702
7. Unieważnienie umowy	313	705
Rozdział XI. Przedstawicielstwo ze szczególnym uwzględnieniem pełnomocnictwa i prokury	315	710
§ 34. Pojęcie przedstawicielstwa i pełnomocnictwa	315	710
I. Pojęcie przedstawicielstwa	315	710
1. Działanie w cudzym imieniu	315	710
2. Instytucje o zbliżonej funkcji	317	715
II. Pojęcie pełnomocnictwa i przedstawicielstwa ustawowego	318	723
§ 35. Pełnomocnictwo	319	725
I. Udzielenie pełnomocnictwa	319	726
1. Zdolność do czynności prawnej	319	726
2. Oświadczenie woli mocodawcy	320	727
3. Treść pełnomocnictwa	321	731
4. Czynność „z samym sobą”	324	740
5. Pełnomocnik rzekomy	325	742
II. Stosunek podstawowy	326	745
III. Wygaśnięcie pełnomocnictwa	327	748
IV. Prokura	330	757
1. Uwagi wstępne	330	757

	Str.	Nb.
2. Pojęcie i funkcja prokury	330	758
3. Podmioty kompetentne do udzielania prokury	330	759
4. Udzielenie prokury	331	760
5. Prokurent	331	761
6. Zakres prokury i sposób jej wykonywania	331	763
7. Wygaśnięcie prokury	333	767
Rozdział XII. Wpływ wadliwości czynności prawnych na ich skuteczność		
prawna	335	771
§ 36. Uwagi ogólne	335	771
§ 37. Postacie nieważności czynności prawnej	336	773
I. Nieważność	336	773
1. Uwagi ogólne	336	773
2. Konwalidacja	338	776
3. Konwersja	339	777
II. Wzruszalność	339	778
III. Bezskuteczność zawieszona	340	782
IV. Bezskuteczność względna	341	783
1. Uwagi ogólne	341	783
2. Konstrukcja bezskuteczności względnej na podstawie art. 59 KC	342	785
3. Przesłanki	342	786
4. Skutki i funkcja	343	791
Rozdział XIII. Przedawnienie i terminy zawite	345	795
§ 38. Dawność	345	795
I. Pojęcie i funkcja	345	795
II. Rodzaje	346	797
§ 39. Przedawnienie	347	804
I. Pojęcie	347	805
1. Przedmiot	347	805
2. Zarzut przedawnienia	348	806
3. Skutek	349	809
II. Terminy	349	810
1. Długość	349	810
2. Obliczanie biegu terminu	351	815
III. Zawieszenie biegu przedawnienia	352	820
IV. Przerwa biegu przedawnienia	353	826
1. Uwagi ogólne	353	826
2. Dochodzenie roszczenia	354	827
3. Uznanie roszczenia	354	829
§ 40. Terminy zawite	357	837
I. Pojęcie i rodzaje	357	837
II. Skutki	358	840
Indeks rzeczowy	361	

